

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/45/2022
Identifikačné číslo spisu:	7219011319
Dátum vydania rozhodnutia:	14.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7219011319.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbělského, PhD. a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 14. septembra 2022 v Bratislave v trestnej veci obvineného F. Č. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného F. Č. podanom proti rozsudku Okresného súdu Košice II, sp. zn. 5T/73/2019, zo 6. novembra 2019 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku dovolanie obvineného F. Č. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice II rozsudkom, sp. zn. 5T/73/2019, zo 6. novembra 2019 [ktorého vyhláseniu predchádzalo prijatie vyhlásenia obvineného F. Č. o tom, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku okresným súdom s poukazom na § 257 ods. 7 Trestného poriadku] uznal obvineného F. Č. za vinného zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že

v O. na ul. F. XX, v byte č. XXX na prízemí dňa 28. mája 2019 v čase okolo 16.30 hod. po tom, ako zaklopal na dvere, mu tam prítomný mal. V. V., nar. XX. P. XXXX, v domnení, že je to jeho brat, dvere bytu otvoril, F. Č. sa maloletého spýtal, či je sestra doma, maloletý odpovedal nie a následne vyzval F. Č., aby šiel preč, a keď chcel maloletý zavrieť dvere F. Č. vopchal medzi nich nohu, chytil maloletého za ľavú ruku a vošiel do bytu, pritlačil maloletého o stenu bytu, pričom maloletý začal plakať, načo mu F. Č. povedal, aby prestal plakať, lebo inak dostane, následne stále držiak maloletého za ruku tohto vzal do spálne, kde z poličky vzal mobilný telefón zn. Huawei P8 lite bielej farby, IMEI: XXXXXXXXXXXXXXXX so SIM kartou od spoločnosti 4ka s telefónnym číslom XXXX XXX XXX, ktorý patrí Q. Q., nar. XX. P. XXXX, trvale bytom O., F. XX a z bytu odišiel, čím takto svojim konaním neoprávnene vnikol do obydľia iného a násilím sa zmocnil cudzej veci, pričom spôsobil Q. Q., nar. XX. P. XXXX, trvale bytom O., F. XX škodu vo výške 57,00 Eur.

Za to bol menovanému uložený podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona, s prihliadnutím na § 36 písm. l), písm. n), resp. § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona s poukazom na § 38 ods. 2 Trestného zákona a za použitia § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov, na ktorého výkon bol obvinený podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku okresný súd odkázal poškodenú Q. Q. s nárokom na náhradu škody na civilný proces, zatiaľ čo menovanému napokon uložil aj ochranné protitoximanicke liečenie ústavnou formou podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona.

Obvinený F. Č. podal proti rozsudku okresného súdu prostredníctvom obhajcu dovolanie s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) [bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa], resp. písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť], argumentujúc v zásade nasledovne:

„K dovolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku ..., ako aj k dovolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku ... uvádzam, že rozhodnutie Okresného súdu Košice II je založené na skutkových chybách, právnych pochybnostiach a taktiež založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Tieto porušenia zákona zásadne ovplyvnili moje postavenie ako obžalovaného. Vzhľadom na tieto skutočnosti poukazujem na nasledovné nejasnosti, rozporuplnosti a pochybnosti. Som toho názoru, že konajúci súd na základe vykonaných dôkazov v prípravnom konaní nesprávne právne posúdil zistený skutok a na základe toho nesprávne kvalifikoval skutok ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Z ustanovenia § 188 Trestného zákona vyplýva, že na spáchanie trestného činu lúpeže je nevyhnutné použitie násillia, alebo hrozbu bezprostredného násillia v úmysle zmocniť sa cudzej veci. Mám za to, že v konaní nebolo preukázané použitie násillia v úmysle zmocniť sa cudzej veci. Samotné použitie násillia Okresný súd Košice II nesprávne vyhodnotil iba z výpovede poškodeného a nesprávne dospel k záveru, že som použil násillie, resp. hrozil ujmu. Tvrdenia poškodeného sú vyvrátené mojou výpoveďou. Počas celého konania odmietam obvinenia, že by som sa dopustil zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Podrobne som vo svojej výpovedi popísal celý priebeh skutku z ktorého vyplýva, že som sa žiadneho násillia nedopustil a rovnako tak som poškodenému nehrozil žiadnou ujmu. V daný deň som zaklopal na dvere a spýtal som sa poškodeného, či je sestra doma, pretože som predával veci a poškodený mi uviedol, že švagor je doma, ale on si odskočil ku susedom. Vypýtal som si od poškodeného pohár vody a až potom, čo maloletý poškodený odišiel pre pohár s vodou, som vzal mobilný telefón. Poškodeného som za ruku nechtyl, nohu som medzi dvere nedal, ani som na neho nekričal a nevyhrážal som sa mu. Mám teda za to, že mojím konaním nebola naplnená skutková podstata trestného činu lúpeže v zmysle § 188 Trestného zákona. Ostatní svedkovia, ktorí boli v konaní vypočutí priebeh skutku nevideli, mali iba sprostredkované údaje od maloletého - poškodeného. Poukazujem tiež na to, že pokiaľ ide o vierohodnosť výpovede maloletého poškodeného, v predmetnom konaní sa vôbec nerozoberala možnosť, že maloletý upravil, resp. prikrášlil svoju verziu z dôvodu strachu pred rodinnými príslušníkmi. Uvedená skutočnosť znižuje vierohodnosť výpovede maloletého poškodeného a navyše sa to javí ako logické. Z uvedeného vyplýva, že celá obžaloba a následne celý rozsudok je postavený na jedinom tvrdení poškodeného, pričom jeho tvrdenia neboli potvrdené (objektivizované) ďalšími vykonanými dôkazmi ... v konaní vznikli pochybnosti o správnosti skutkových zistení ... výsledky dokazovania sú nejednoznačné. Jednotlivé dôkazy netvorí ucelenú reťaz, z ktorej by bolo možné vyvodiť jednoznačný záver, že sa stal skutok tak, ako je popísaný v rozsudku ... je zrejmé, že existujú dve skupiny dôkazov. Do prvej skupiny možno zaradiť výpoveď maloletého poškodeného a do druhej skupiny možno zaradiť moju výpoveď. V predmetnom konaní bola nekriticky osvojená výpoveď maloletého poškodeného, táto bola považovaná za pravdivú, logickú a vierohodnú, a to napriek tomu, že táto skupina nezískala prevahu a nevyvrátila dôkazy produkované druhou skupinou. Som toho názoru, že ... nebola rešpektovaná zásada in dubio pro reo ... Okresný súd pochybil, keď nepostupoval v zmysle § 241 ods. 2 Trestného poriadku, nakoľko z vyššie uvedeného ako aj z vykonaného dokazovania v

prípravnom konaní možno dôjsť k záveru, že skutok, ktorý bol predmetom obžaloby, pri správnom použití zákona trebalo posudzovať podľa iného ustanovenia zákona, ako ho posudzovala obžaloba ... pri vyhlásení, že som vinný zo skutku alebo niektorého zo skutkov ... v zmysle ustanovenia § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku som bol v tom, že sa priznávam ku krádeži a nie k zločinu lúpeže v zmysle ustanovenia § 188 Trestného zákona. Mám za to, že som nerozumel, čo tvorí podstatu skutku, nakoľko v konaní mi bola niekoľkokrát zmenená právna kvalifikácia skutku ... preto nesúhlasím ani s trestom, ktorý mi bol uložený ... súd pochybil, keď nepostupoval v súlade s ustálenou súdnou praxou a stanoviskom trestného kolégia Najvyššieho súdu SR č. 44 z 27. júna 201, sp. zn. Tpj 55/2016, a mimoriadne mi neznižil trest tak, že by mi uložil trest odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujem, aby dovolací súd po zistení, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Trestného poriadku je prítomný, vyslovil v zmysle § 386 ods. 1 Trestného poriadku porušenie zákona v môj neprospech a v zmysle ustanovenia § 368 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok Okresného súdu Košice II, sp. zn. 5T/73/2019, zo 6. novembra 2019 a v zmysle ustanovenia § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal súdu prvého stupňa vec znovu prerokovať a rozhodnúť“.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor, a to v zásade tak, že poukázal na obsah zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom pred okresným súdom 6. novembra 2019, z ktorej je zistiteľné, že obvinený za prítomnosti obhajcu po zákonom poučení predsedníčkou senátu urobil vyhlásenie o vine, na všetky otázky súdu v zmysle § 333 ods. 3 Trestného poriadku odpovedal kladne; okresný súd v bezprostrednej nadväznosti na vyššie uvedené zistil stanoviská prítomných procesných strán a následne uznesením podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal vyhlásenie obvineného a ďalej postupoval v zmysle ods. 8 naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku. Prokurátor doplnil, že s odkazom na zmienený obsah zápisnice o hlavnom pojednávaní je zrejmé, že obvinený po vyhlásení rozsudku, jeho odôvodnení a poučení o možnosti podať proti nemu opravný prostriedok výslovne uviedol, že sa vzdáva práva podať odvolanie, a to aj za osoby, ktoré by boli inak oprávnené podať v jeho prospech odvolanie. Sumarizujúc vyššie uvedené prokurátor skonštatoval, že v predmetnej trestnej veci zákonodarca umožňuje podať dovolanie len s poukazom na dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, čo však nie je obvineným v podanom dovolaní namietané. Obvinený mal počas celého trestného konania ustanoveného obhajcu a svoje obhajobné práva realizoval v tomu zodpovedajúcom rozsahu, resp. mal možnosť tieto riadnym a zákonne konformným spôsobom vykonávať tak, ako je uvedené najmä v § 34 a nasl. Trestného poriadku; navyše, obvinený v dovolaní neuvádza žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo potrebné modifikovať dovolaním napadnuté právoplatné rozhodnutie. Na základe skôr vyjadreného prokurátor navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvineného odmietol postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

+ + +

Na základe podaného dovolania najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal, či podané dovolanie má všetky obsahové a formálne náležitosti, a či je prípustné a dospel k záveru, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť ako podané neoprávnenou osobou s poukazom na § 382 písm. b) Trestného poriadku z nasledovných dôvodov.

Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku, dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nesplňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku, proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

- a) generálny prokurátor proti ktorémukolvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že jediným subjektom oprávneným podať dovolanie proti rozhodnutiam súdu prvého stupňa je minister spravodlivosti [nehľadiac, či ide o trestný rozkaz - § 368

ods. 2 písm. a) Trestného poriadku, rozsudok schvaľujúci dohodu o vine a treste - § 334 ods. 4 Trestného poriadku, rozsudok po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny - § 257 ods. 5 Trestného poriadku (tento prípad) a samozrejme proti rozhodnutiam v zmysle § 371 ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku)].

Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku, ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlási, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobí vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f) g), a h) a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

V zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku možno podať dovolanie aj proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu (súdu prvého stupňa), ktorý bol vydaný po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny. Nakoľko ale v citovanom zákonom ustanovení nie je špecifikovaný konkrétny subjekt (oprávnená osoba v zmysle § 369 Trestného poriadku), ktorému takéto právo prislúcha, je nevyhnutné vyvodiť ho z ďalších ustanovení Trestného poriadku.

Ustanovenie § 369 ods. 2 Trestného poriadku zrozumiteľne a jednoznačne vymedzuje pre subjekty oprávnené podať dovolanie - oprávnené osoby „okruh“ rozhodnutí, ktoré môžu dovolaním napadnúť. Rozširujúci výklad ustanovenia § 257 ods. 5 Trestného poriadku v prospech obvineného tak, že môže podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku proti rozsudku súdu prvého stupňa, podľa názoru najvyššieho súdu neprichádza do úvahy, a to ani s ohľadom na právo na spravodlivý proces. Prípadne zistená nesprávnosť vo vyššie uvedených rozhodnutiach môže byť napravená len na podklade dovolania podaného ministrom spravodlivosti tak, ako to predpokladá ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku.

Ani ustanovenia § 257 ods. 5 a § 334 ods. 4 Trestného poriadku nemožno vykladať izolovane, ale v súhrne s ďalšími zákonnými ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku - dovolaní, v tomto prípade v prvom rade s ustanovením § 369 ods. 2 Trestného poriadku a tiež s ustanovením § 372 ods. 1 prvá veta Trestného poriadku. V zmysle uvedeného, proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku) - ako aj proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste (§ 334 ods. 4 Trestného poriadku) - dovolanie môže podať len minister spravodlivosti, a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby (§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c), § 372 ods. 1 Trestného poriadku)] - R 12/2017.

Možno uzavrieť, že ak sa obvinený po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa vzdal práva podať odvolanie, a to aj za všetky osoby inak oprávnené podať dotknutý riadny opravný prostriedok v jeho prospech, deklaroval tak svoju spokojnosť s rozsudkom súdu prvého stupňa vo všetkých jeho výrokoch. Preto sa nemôže v ďalšom konaní procesne účinne - podaním dovolania - domáhať ochrany svojich práv, ak v predchádzajúcich štádiách konania sa o tieto práva náležitým spôsobom nezaujímal a nestaral, resp. ak výslovne vyhlásil spokojnosť s rozhodnutím súdu - vzdaním sa práva podať opravný prostriedok (*vigilantibus leges sunt scriptae* - zákony sú napísané pre bdelych, treba byť bdely, aby sme mohli ochrániť svoje právo, *vigilantibus iura* - právo je na strane ostražitých, *vigilantibus non dormientibus iura subveniunt* - právo pomáha bdelym, nie spiacim). V takýchto prípadoch možno nápravu dosiahnuť len prostredníctvom ministra spravodlivosti tak, ako to je uvedené už vyššie.

Najvyšší súd preto uzatvára, že obvinený F. Č. nie je v zmysle § 369 Trestného poriadku oprávnenou osobou na podanie dovolania a ním podané dovolanie je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku ako podané neoprávnenou osobou.

Toto sú dôvody, na podklade ktorých rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.